

Introitus:

Žijte proto jako děti světla - ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda.
Efezským 5,9

Čtení ze Žalmů:

Píseň stupňů.

Když Hospodin vrátil sijónské navrátilce, bylo nám jak ve snách. ² Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk jásal; tehdy se mezi národy říkalo: Hospodin s nimi učinil velké věci. ³ Hospodin s námi učinil velké věci — byli jsme plni radosti. ⁴ Hospodine, změň náš úděl, jako měníš řečiště v Negebu. ⁵ Ti, kdo v slzách rozsévají, budou s jáсотem sklízet. ⁶ *Ten, kdo chodí a s pláčem nosí mošnu se semenem, přijde a s jáсотem bude snášet snopy.*
Žalm 126:1-6

Čtení ze Staré smlouvy:

¹⁰ Kdo nalezne zdatnou ženu? Je daleko cennější než drahokamy. ¹¹ Srdce jejího manžela jí důvěřuje, nebude mít nedostatek kořisti. ¹² Po všechny dny svého života mu působí dobro, a ne zlo. ¹³ Vyhledává vlnu a len, se zálibou pracuje svýma rukama. ¹⁴ Je jako obchodní loď; zdaleka přiváží svou potravu. ¹⁵ Vstává, ještě když je noc, aby dala potravu svému domu a práci svým služkám. ¹⁶ Vyhlédne si pole a dostane ho, z ovoce svých rukou vysadí vinici. ¹⁷ Svá bedra přepásává silou, posiluje své paže. ¹⁸ Zakouší, že má dobrý zisk, v noci její lampa nehasne. ¹⁹ Svýma rukama sahá po přeslenu, její dlaně uchopují vřeten. ²⁰ Svou dlaň otvírá chudému, své ruce vztahuje k nuznému. ²¹ Když přijde sníh, nebojí se o svůj dům, protože celý její dům se obléká do karmínu. ²² Dělá si příkrývky, její oděv je z jemného plátna a purpuru. ²³ Její manžel je znám v městských branách, když sedává se staršími země. ²⁴ Dělá plátno a prodává ho, dodává obchodníkovi pásy. ²⁵ Jejím oděvem je síla a důstojnost, s úsměvem vyhlíží budoucnost. ²⁶ Svá ústa otvírá moudře, na jejím jazyku je laskavé poučení. ²⁷ Pozorně sleduje chod svého domu, nejí chléb lenosti. ²⁸ Její synové povstávají a nazývají ji šťastnou, také její manžel ji chválí: ²⁹ Mnohé dcery si počínaly zdatně, ale ty je všechny převyšuješ. ³⁰ Půvab je klamný, krása je nicotná, ale žena, která se bojí Hospodina, bude chválena. ³¹ Dejte jí z ovoce jejích rukou, ať jí chválí v městských branách její skutky.

Kniha Přísloví 31:10-31

Úsměv ženy statečné

Četli jsme o ženě statečné, že "s úsměvem vyhlíží budoucnost" (31:25b). Úsměv? Tak leda sarkasmus při pohledu na budoucnost! Tak komentují týden moji přátelé, muži či ženy. Muži spíše řeší politiku a obchod. Ze dne na den se vše mění. Policisté a státní zástupci honí politiky, ti se zase dožadují jejich potrestání. Teplé počasí bez přestávky se zdá nebezpečné. Tajou ledovce. Benzín zdražuje. Žně začaly. Potraviny jsou dražší a dražší a v Egyptě mají zásoby obilovin na dva měsíce a dost.¹

Ženy zase řeší neschopné muže, levné meruňky, zavařovací sklenice a kvalitní pleťovou kosmetiku...

A nebo si vstříc divné současnosti a budoucnosti můžeme společně dělat alespoň legraci. Povím to vtípem: Jako malý kluk, který stojí vedle kněze přibíjejícího hřebík pro kostelní nástěnku. Malý klučina důležitě a zbožně hledí nahoru a pan farář si jej nemůže

¹ Z tohoto pohledu je podstatný článek Stanislava Komárka: <http://dialog.ihned.cz/komentare/c1-60257750-prilis-mnogo-dobreho> a nebo Jana Jandourka: <http://www.reflex.cz/clanek/info-x/51140/lide-nic-nevedi-ale-nazory-maji.html> Nebo nakonec Lubomíra Hegera: <http://www.reflex.cz/clanek/info-x/51113/z-afriky-tece-na-zapad-15-krat-vice-penez-nez-opacnym-smerem.html>

nevšimnout. Nechá svého díla a skloní se se zájmem k malému pozorovateli: "Těšíš se už na nové ohlášky, které tu budu vyvěšovat, vid'!?"

Malý klučina mu odpoví: "Ale kdepak, já jsem strašně zvědav na to, co budete říkat, až se tím kladívkem praštíte do prstu..."

To je takové švejkovské východisko. Že to o nás neplatí? Ale samozřejmě, platí! A v duchu této odpovědi můžeme začít řešit zda ordinovat ženy nebo sepsat naše stanoviska k torontskému požehnání, nebo jiné veledůležité věci s nádechem zbytečnosti... Ale s úsměvem *vyhlížet* budoucnost?

A teď ještě: Kdybychom to poslouchali ušima pravověrného žida, slyšeli bychom, že se žena usmívá, ba směje vstříc poslednímu dni. Tedy dni odchodu starého světa a příchodu toho nového. Slyšíte dobře: smát se vstříc dnu smrti.² Žena zná tajemství dnů. Židé říkají: Dítě zraje v jejím těle, kde se okamžikem narození vše *otevřené uzavírá a vše uzavřené otevírá*.³ Končí se výživa z placenty a uzavírá se pupeční šňůra a otevírají se ústa, dítě dýchá a začíná se žít jinak.⁴ Ona zná tu změnu, proto se usmívá vůči poslednímu dni. Máti Sára se také usmívala a všichni se mohli smát s ní, když se narodil Izák.⁵ Pro židy se svět točí velice často vzhůru nohama a jejich schopnost se smát je obracením vzhůru nohama toho světa, který je vzhůru nohama. To je tajemství přežití.⁶

1. Odstavec první

Text o ženě statečné, kterému se věnujeme, má úzkou vazbu na šabat, tedy na týdenní život víry izraelské rodiny. Ovšem - abychom se nevymlouvali - i na náš život a na jeho způsoby.⁷ Tak po židovsku to vypadá takto: Každý pátek se skončí s prací tak, aby večer, když vyjdou první hvězdy a začíná sobota, bylo vše připraveno. Každý je umyt, oblečen, domácnost nachystaná. Uklizený a prostřený stůl. Na stole je kalich s vínem, dvě svíce (nebo na dvou místech je citován zákon Hospodinův) a talíř se dvěma *chalami* (pečivo připomínající dvojnásobnou dávku maný) přikrytými ubrouskem (připomínajícím rosu na poušti na maně⁸), pak pohár požehnání s kidušovým vínem, také sůl (zákon Mojžíšův). Muž z připraveného domu odejde do synagógy, aby si odtamtud přinesl odpočinutí - šabat.

² Smích je *apokalyptické zboží*: Viz Zjevení Janovo 19:1-8 kde je smích a radost, která přichází na konci všeho.

³ Viz: http://www.chabad.org/kabbalah/article_cdo/aid/380657/jewish/Redeeming-Laughter-Part-1.htm

⁴ Viz překrásné obrázky savců v děložce a jiných zvířat před vylíhnutím: <http://zabava.pohadkar.cz/clanek/neskutecne-nadherne-obrazky-zviratek-v-deloze/>

⁵ Přesně to zní takhle: "Abraham dal svému synu, který se mu narodil, kterého mu Sára porodila, jméno Izák. Když bylo Izákově osm dní, Abraham svého syna obřezal, tak jak mu Bůh přikázal. Abrahamovi bylo sto let, když se mu narodil syn Izák. ⁶ Sára řekla: Bůh mi způsobil smích. Každý, kdo o tom uslyší, se bude smát se mnou. ⁷ Ještě řekla: Kdo by jen pověděl Abrahamovi, že Sára bude kojit! A přece jsem *mu* v jeho stáří porodila syna!" (Kniha Genesis 21:3-7)

⁶ Viz: Žalm 2:2-4, kde je toto: "Srocují se králové světa a mocnáři se spolu radí proti Hospodinu a proti jeho pomazanému... Ten, jenž trůní na nebesích, se směje. Panovník se jim vysmívá." (viz také: Žalm 37:13)

⁷ Ač nedržíme židovský kalendář, přesto Pán Bůh nezrušil sedmidenní rytmus práce a odpočinku. Kdo neslaví neděli a přechází ji, škodí sobě, škodí i jiným - těm nejbližším a samozřejmě i mnoha jiným, kteří by tak potřebovali, aby jim z křesťanského společenství nosil novou naději...

⁸ Viz: Kniha Exodus 16:13-14 kde je na maně rosa, která se třeptá.

V synagóze se zpívá píseň o šabat jako nevěstě - Lecha Dodi.⁹ Muž pak přinese šabat domů domů, říká se mu, že je *syn šabatu*, a ženě čte či spíše zpívá chválu ženy statečné z Knihy Přísloví. A to je ten text, který jsme četli.

2. Odstavec druhý

Čtou to všem ženám? A ještě dnes? V *postindustriální* době? A není to zastaralé a nevhodné? Dá se to číst ženě na vysokých podpatcích před odchodem do advokátní kanceláře, kterou vlastní? Ano! Ten text má totiž význam, který přesahuje doby a jeho zvěst upevní páteř každé moderní ženě a zpevní jí klenbu na chodidlech. Z tohoto textu se dá žít! Minimálně týden...

A skutečně si takovou týdenní pozornost žena zaslouží? Na to se nedá odpovědět jinak, než takto: A co si zaslouží muž?! Ženě se to čte proto, že je to slovo, které ji pozvedá, dává smysl a sílu, protože to je slovo Boží. Čte se jí to proto, že jí tak vidí Hospodin a že chce, aby do té podoby ženy statečné a vzácné rostla. Jen díky Bohu se může měnit. A žena si to vše, skutečnosti všedních dnů i Boží promluvení, skládá jako mozaiku života.¹⁰ Žena potřebuje z mužových úst pravidelné ujištění a potřebuje, aby manžel domů přinesl celé rodině a jí samotné - odpočnutí. A pak se nedivte, že se žena dokáže usmívat vstříc přicházejícímu dni...

Pojďte pustit uzdu fantazii, která popíše naše domácí poměry: Dovedu si představit, jak to může chlap své ženě jedovatě číst. Tak třeba jeden jí může ponižovat tím, že to drčí, jako by říkal: "Vo všech to platí, vo tobě teda ne... Ty do toho máš daleko..." a nebo to čte důrazně, zvedá obočí, významně pohlíží na ženina svěšená ramena a vlastně jí to káže: "Tak takováhle máš bejt! A ty, ty nejseš! Koukej s tím něco dělat!" a nebo si dovedu představit jak to muž cedí přes rty a ona mu vzpupně vzhlíží do očí a dýchá přes nozdry. Oba jsou hotovi se před Hospodinem pohádat...

Jenže, pozor, to všechno jde dost těžko: Muž to svojí ženě má zpívat! A to se ty předchozí scénáře mažou a muž tu nemůže vystupovat jako *demiurg*, architekt, který buduje Vesmír podle svého či někde předepsaného ideálního vzoru...

3. Odstavec třetí

A co z toho má muž? Dalo by se odpovědět: "Všechno!" Všechno podstatné: Odděluje každodenní práci od svatého odpočinku, přináší šabat a zase jej uzavírá, aby oddělil svaté od všedního.¹¹ Mimo jiné, to je tvůrčí činnost! Pán Bůh na začátku dějin Vesmíru jen odděloval... Muž tedy ví, kde mají věci začátek a konec. A začíná od šabatu, od odpočnutí. A v té tvůrčí práci má muž možnost ženu pozdvihnout láskou, přesně tak, jak to

⁹ Viz: <http://www.youtube.com/watch?v=dUfGwwlKWmw> s refrémem: "Pojď, můj milý, nevěstě vstříc spějme, svatý šabat vlídně uvítejme..."

¹⁰ Jako Maria, matka Ježíšova: "Marie však toto všechno uchovávala ve svém srdci a rozvažovala o tom." (Lukášovo evangelium 2:19)

¹¹ Modlitby na závěr šabatu, když vyjdou v sobotu první hvězdy. Tzv. **Havdala**: "Hle, Bůh jest spasení mé, v Něho důvěřuji a nestraчуji se, neboť mé vítězství a oslava jest Bůh, Hospodin, On byl mé spasení. A budete čerpati vodu ve slasti z pramenů spásy. U Hospodina jest spasení; nad lidem Tvým buď požehnání Tvé! Sela. Hospodin zástupů jest s námi, záštitou jest nám Bůh Jakobův! Sela. U židů bylo světlo a radost, slast a sláva, tak budiž u nás! Kalich spásy pozdvihuji a jméno Hospodinovo vzývám." (Následuje požehnání nad vínem, kořením a ohněm.) a závěrem požehnání.) "Pochválen budiž Hospodine, Bože náš, králi světa, jenž učinil rozdíl mezi svatým a všedním, mezi světlem a temností, mezi Izraelem a ostatními národy, mezi dnem sedmým a šesti dny pracovními. Pochválen budiž Hospodine, jenž jsi učinil rozdíl mezi svatým a všedním!"

po mužích v manželství chce apoštol Pavel a ujišťuje tím, že na takovou práci není muž sám, ale stojí za ním i Kristus.¹² Všem váhajícím a umořeným ženám vlastní nedokonalostí dává naději a novou sílu. Ženě může důvěřovat, protože to žena nejvíce potřebuje: “Srdce jejího manžela jí důvěřuje, nebude mít nedostatek kořisti.” (31:11) Má od ní to nejlepší, mnohé právě svou ženou, díky té ženě, získá! Velké muže dělají jejich ženy! A muži zase svým ženám pomáhají, aby nebyly zlé. Zlé a zakyslé ženy¹³ vidí biblický text velice realisticky jako celoživotní potíže!

U našeho muže je to ale jinak: “Po všechny dny svého života mu (žena) působí dobro, a ne zlo.” (31:12) a navíc, má díky ženě i dobrou pověst na veřejnosti: “Její manžel je znám v městských branách, když sedává se staršími země.” (31:23)

Na závěr: Je možné usmívat se vstříc dalším dnům. Byť by na tom byl národ tak, jak rabi Donniel Hartman říká: “Jsme lidé, jejichž historie nedává smysl...” můžeme vyhlížet kupředu, jak říká jiný rabi - Ježíš podle židovské moudrosti a s přehledem Syna Božího: Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. (Matoušovo evangelium 6:34)

Slovo na cestu:

Pochválen budiž Hospodine, Bože náš, Králi světa, Jenž slovem Svým v soumrak halí večery, v moudrosti otevírá brány nebeské a v důmyslu mění časy, střídá období a řadí hvězdy na stráží jejich na obloze dle vůle Své. On tvoří den i noc, odvaluje světlo před temností a temnost před světlem. On rozkáže, aby zmizel den a přivádí noc a činí rozdíl mezi dnem a nocí. Hospodin jest jméno Jeho! Všemohoucí žije a trvá stále, kralovati bude nad námi na věky věků. Pochválen budiž Hospodine, jenž v soumrak halí večery! (Jedno z požehnání šabatu v synagóze)

¹² Viz: “Muži, milujte své ženy, jako i Kristus miloval církev a sám sebe za ni vydal, aby ji posvětil, když ji očistil vodní koupelí v slovu, aby sám sobě postavil slavnou církev, která by neměla poskvrny ani vrásky ani čehokoliv takového, ale byla svatá a bezúhonná. Takto jsou povinni i muži milovat své ženy jako svá těla. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe.” (Dopis Efezanům 5:25-28)

¹³ Viz: Kniha Přísloví 19:13 a 27:15n, jmenovitě “Lepší je bydlet v koutě na střeše nežli společně v domě se svárlivou ženou.” (Kniha Přísloví 21:9 a 19; a ještě jednou 25:24) všimli jste si kolikrát se to v té knize opakuje?